

تخصصی
ماهنامه

پردازش

ترجمه مطالب نشریات بین المللی
فلزات و معادن

telegram.me/PardazeshOnline

پردازش را در کانال تلگرام دنبال کنید

سال یازدهم ● شماره ۱۰۰ و شماره ۱۰۱ ● دی و بهمن ۱۳۹۵ ● بهای هر شماره جداگانه: ۱۰,۰۰۰ تومان

پر مخاطب ترین نشریه تخصصی صنایع فلزی و معدنی

اخبار و تحلیل های صنایع آهن و فولاد، الومینیوم، مس، سرب و روی، معادن و ...

تولید کنندۀ:
تیرآهن
میلگرد
نبشی
ناودانی

آریان فولاد:

- ✓ بالاترین استانداردها
- ✓ مناسب ترین قیمت ها

روش ارزیابی استراتژی‌های سازمانی در شرکت‌های فولادساز

آیا از کیفیت استراتژی سازمان خود اطمینان دارید؟

حسین نوریان - مدیر دیپارتمان مشاوره سازمانی شرکت ایریسا

که مشخصات استراتژی خوب و تاثیرگذار چیست و چگونه می‌توان آن را از استراتژی بد و نارسا تشخیص داد. یکی از این بررسی‌ها مربوط به تحقیق گروه مشاوران مکنزی است که در سال ۲۰۱۱ انتشار یافته است.

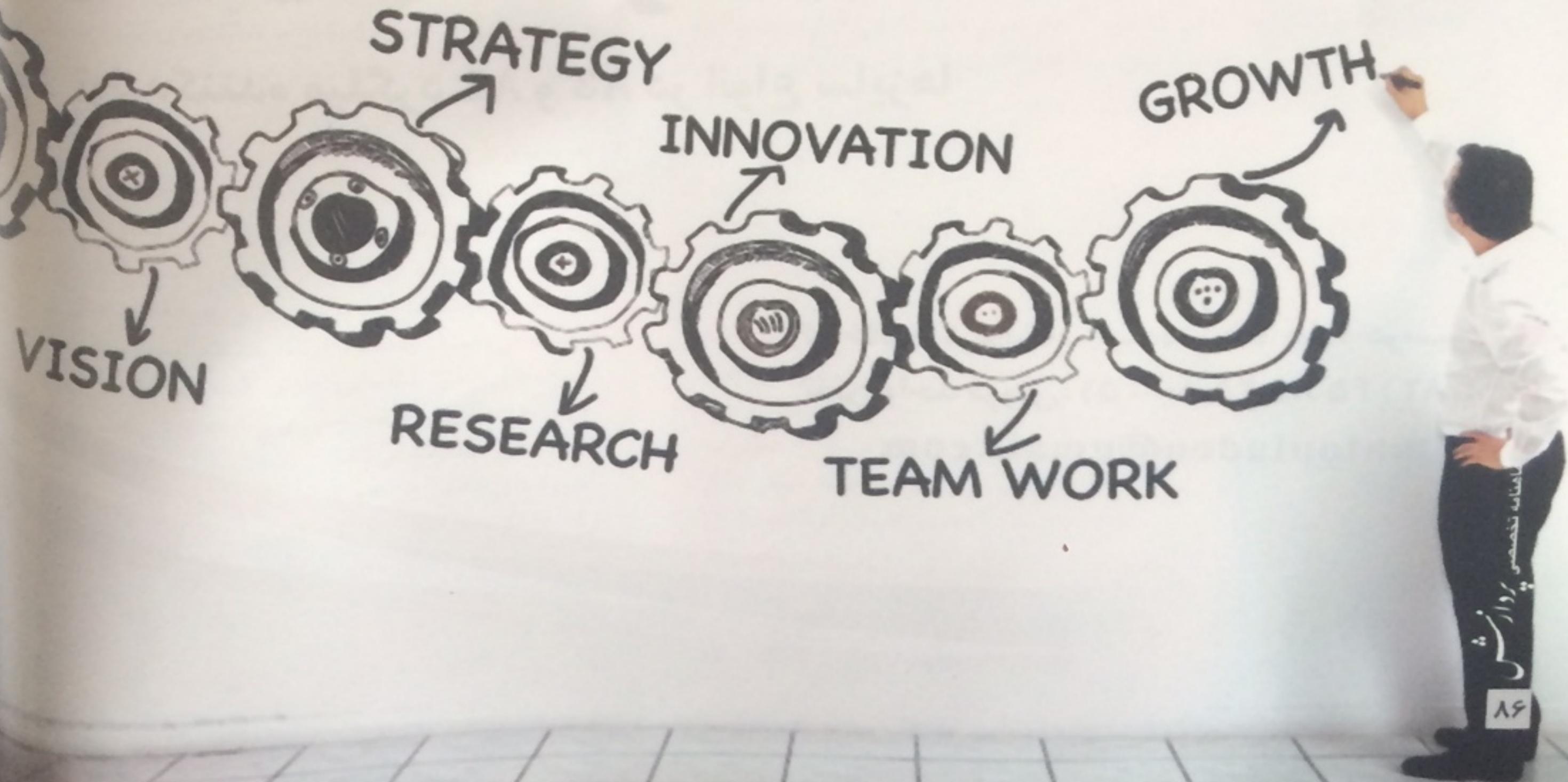
این گروه مدلی را بر اساس ده سوال کلیدی بنا نهاده است که سازمان‌ها می‌توانند کیفیت استراتژی خود را با آن بسنجند. نتایج تحقیق پیمایشی به عمل آمده بر مبنای آن مدل نیز بسیار جالب توجه است. مثلاً آنکه از بین ۲۱۳۵ سازمان شرکت کننده در این

خوب و اثرگذار نمی‌انجامد. گویی خروجی‌های آن فرایند که استراتژی‌های کسب‌وکار بنگاه، هستند نیاز به نوعی ارزیابی، تست یا به عبارت ملموس‌تر کنترل کیفی دارند. وقتی بیاد آوریم که استراتژی بنگاه مسیر حرکت آتی آن را رقم می‌زند و قرار است یکپارچگی میان تمام مولفه‌های سازمانی را ایجاد کند، اهمیت استراتژی خوب و بالطبع آن ارزیابی دقیق استراتژی‌های تدوین شده آشکار می‌گردد. در دهه‌های گذشته، بیشتر تلاش فکری محققان حوزه مدیریت استراتژیک بر تدوین متدهای تحلیلی و فرایند مدیریت عملکرد استراتژیک قرار گرفته بود اما در دهه اخیر، استراتژیست‌ها بیشتر به این می‌اندیشند

ماهنهامه پردازش: خوشبختانه امروزه فرایند مدیریت استراتژیک در اغلب شرکت‌های فولادساز بزرگ و مطرح کشور مستقر گردیده است و هر ساله با انجام تحلیل‌های داخلی و محیطی و صنعت و رقابت، استراتژی‌هایی برای آن بنگاه‌های اقتصادی تدوین می‌گردد.

اما تحلیل استراتژی و راهبردگذاری، فرایندی دانش بنیان است و تدوین استراتژی خوب به فراهم بودن اطلاعات کافی و وجود بیش عمیق در میان مدیران و مشاوران سازمان بستگی دارد و صرف تعیت از یک متدم شخص حتی اگر کاملاً علمی و مورد وثوق باشد، لزوماً به خروجی استراتژی‌های

GOALS

مزیت‌های رقابتی (تعداد قابل توجه) هم پیوند (نه منفک از هم) را طراحی کرده‌اند قابلیت تقلیدناپذیری آن را بالا برده‌اند و مدت زمان بیشتری از منفعت حاصل از آن بهره‌مند گردیده‌اند.

مثال روشن برای پیروزی یک بنگاه در غبله بر رفتار بازار و شکست دیگری، صنعت تایرسازی ایالات متحده است. هشتاد سال پیش رقابت میان سیصد شرکت بود و اکنون ۷۰ درصد از بازار آن میان چهار شرکت تقسیم شده است.

۲- آیا در استراتژی شما به دقت مشخص شده که کجا باید رقابت کرد؟

پاسخ به این سوال که آیا استراتژی ما می‌تواند بر بازار غبله کند، فوراً سوال دیگری را مبادر می‌سازد: "کدام بازار"؟ هیچ استراتژی نمی‌تواند برای کل بازار کارگشا باشد پس تقسیم و هدف‌گذاری مناسب بازار یکی از پایه‌های اصلی استراتژی خوب است.

این نکته آنچه اهمیت بیشتر پیدا می‌کند که ویژگی بازار منتخب، بر نحوه اختصاص منابع سازمان تاثیر بسیار دارد، تعامل در دو بازار متفاوت برای یک کسب و کار، مستلزم تخصیص منابع متفاوت (نوع و میزان) خواهد بود. حال اگر قسمت مناسب از بازار درست انتخاب نشده باشد، کارکرد استراتژی تنها نابود کردن منابع خواهد بود. تحقیقات گروه مشاوران مکنزی نشان می‌دهد هرچه تقسیم‌بندی بازار بیشتر و درست‌تر انجام شود، شاخص موفقیت استراتژی به مرتب بیشتر خواهد بود. آمار عجیب در تحقیق این شرکت نشان می‌دهد، تقریباً ۸۰ درصد بازدهی سازمان مستقیماً به کیفیت جواب‌گویی به پرسش "کجا باید رقابت کرد" بستگی دارد و تنها ۲۰ درصد از آن به کیفیت جواب "چگونه باید رقابت کرد" مربوط است!

۳- آیا استراتژی شما بر مزیت‌های رقابتی درستی انگشت گذاشته است؟

مزیت‌های رقابتی، منابعی هستند که شما با تکیه بر آنها پول در می‌آورید. آنها بر پایه دو منبع نادر استوار شده است که یکی مزیت‌های موقعیتی خوانده می‌شود و دیگری قابلیت‌های ویژه. مزیت‌های موقعیتی از ساختار بازار ریشه می‌گیرد و شرکت‌هایی که واجد این مزیت هستند را به طور کلی از آنها بیایی که قادر آن هستند

اهم استراتژی هستند که سازمان با تمرکز بر آنها می‌تواند بر این چالش حتمی غلبه کند، اما متأسفانه این مزیت‌ها زود گذر و تمام‌شدنی آن‌ها چون به سرعت توسعه دیگر رقباً تقلید خواهند شد.

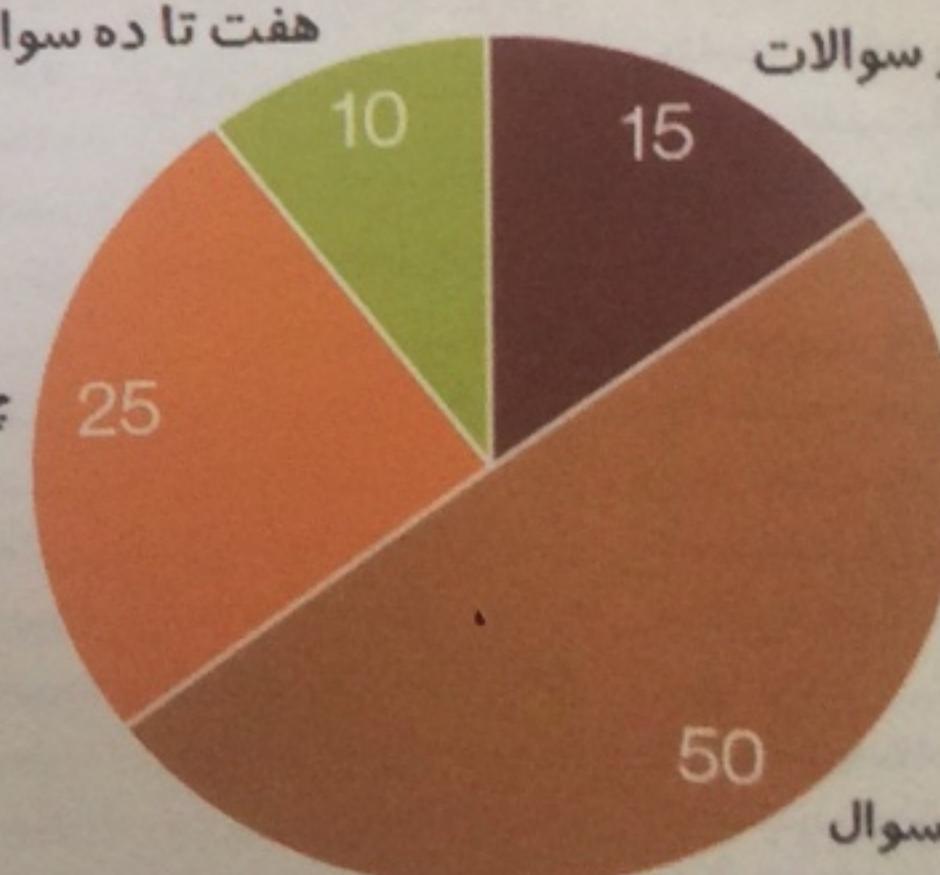
روند تقلید مزیت‌های رقابتی موجب می‌شود نرخ بازگشت سرمایه‌گذاری شرکت‌های موفق در طول زمان روند کاهشی به سمت صفر را تجربه کند و شرکت‌هایی با عملکرد متوسط از روند تدریجی افزایشی اما باز هم متمایل به صفر بهره‌مند شوند و بنگاه‌های ضعیفتر نیز یا فوراً از بازار خارج می‌شوند یا اینکه خود را به صورت بنیادین بازسازی می‌نمایند. در بازار رقابتی، تمامی معاملین هم از یکدیگر یاد می‌گیرند و هم در برابر تاکتیک‌های هم‌دیگر واکنش نشان می‌دهند، در این وضعیت مزیت‌های رقابتی شرکت‌های برتر ویژگی رقابتی بودن خود را از دست می‌دهند و آنچه که پیش از آن بهترین تجربیات عملکردی در بازار خوانده می‌شود، صورت عادی به خود می‌گیرد پس استراتژی آن سازمان که بر پایه تقلید از بازیگران پیشرو استوار شده باشد نمی‌تواند بازدهی سازمان را در دراز مدت بهبود بخشد یا حتی آن را حفظ کند.

بر اساس تحقیقات متعدد انجام شده، استراتژی خوب بر تمايزگذاری زیاد و مستمر با سایر رقبا، جایگزینان و تازه واردگان تاکید دارد و نه بر تبعیت از تجارب دیگران. پژوهش گروه مشاوران مکنزی نشان می‌دهد مخصوصاً برای بازیگران ضعیفتر در بازار، استراتژی‌های واگرایانه (نسبت به عملکرد متدالو در بازار) بازدهی بسیار بالاتری به همراه خواهد داشت و شرکت‌هایی که مجموعه‌ای از از قابلیت‌هایی برخوردار شود که با تکیه بر آنها بتواند بر این روند تدریجی و محظوظ فایق آید یا حداقل شتاب آن را کاهش دهد. مزیت‌های رقابتی به مثابه تکیه‌گاه در صد موفقیت شرکت‌ها در ارزیابی استراتژی بر اساس سوالات

هفت تا ده سوال

هیچ کدام از سوالات

چهار تا شش سوال

یک تا سه سوال

نداشت و تنها یکی از مدیران بخش توزیع موسیقی مخاطرات مربوط به عدم کارایی قوانین که رایت در آینده را رصد کرد و با این رهنمون شرکت خود را در بهترین شرایط سوددهی به قیمت مناسبی واگذار کرد. اقدام استراتژیکی که زمانی دیوانهوار و امروز بسیار خردمندانه می‌نمود. بینش‌های ممتاز دیدگاه‌های واضحی است که سازمان شما آن را می‌بیند اما دیگران نمی‌بینند، استراتژی‌ای که بر این گونه از بینش‌های ممتاز بنا نشده باشد، نمی‌تواند در عملکرد سازمان نغیرات بنیادین ایجاد کند. تحقیقات گروه مشاوران مکنزی از بررسی بیش از ۳۵۰۰ استراتژی اتخاذ شده در شرکت‌های جهان تراز نشان می‌دهد که تنها ۳۵ درصد از آنها بر بینش‌های ممتاز استوار بوده‌اند.

۶- آیا استراتژی شما، عدم قطعیت‌هارا آشکار می‌کند؟

مهم‌ترین چالش استراتژی آن است که ما آن را امروز برنامه‌ریزی و اجرا می‌کنیم اما نتیجه آن در آینده مشخص خواهد شد چنانکه اگر استراتژی نامناسب باشد تواند شدید آن فردا در بازار پرداخت خواهد شد. ماتنی‌ترین اتخاذ استراتژی‌ها یمان رانمی دانیم و طبیعتاً از توان کنترلی زیادی بر آنچه که در اختیار ما نیست و بر استراتژی ما اثرگذار است برخوردار نیستیم پس باید پیش‌اپیش عدم قطعیت‌های پیش رو در اثر اتخاذ استراتژی‌ها یمان را پیش‌بینی کنیم و بدانیم در صورت انجام این استراتژی با چه دامنه‌ای از اتفاقات پیش رو مواجه خواهیم بود.

کاری که اغلب شرکت‌ها از انجام آن ناتوانند. شناسایی عدم قطعیت‌ها شامل شناسایی پیشامدهای پیش رو، شناسایی تاثیر آن بر سازمان، کمی‌سازی احتمال وقوع و شدت اثر آنها و ارائه راهکارهای مواجهه خواهد بود. استراتژی سازمان باید از این قابلیت انعطاف‌پذیری برخوردار باشد که بدون ایجاد تغییر در مقاصد، با رصد عدم قطعیت‌ها، تاکتیک‌های مناسب مواجهه برای اطمینان از اثربخشی استراتژی را مشخص نماید.

۷- آیا استراتژی شما بین "تعهد به مقاصد" و "انعطاف‌پذیری در تاکتیک‌ها" توازن لازم را ایجاد می‌کند؟

تعهد به مقاصد از پیش تعیین شده و انعطاف‌پذیری نسبت به آن، دو روی سکه استراتژی هستند، هر چه شما تعهد به

در برابر تغییرات محیطی قایل شوید.

۴- آیا این استراتژی، شما را از روند (ترند) بازار پیش می‌اندازد؟

استفاده از روند ناما به عنوان یکی از ابزارهای تحلیل استراتژیک مخصوصاً در حوزه تحلیل بازار و محیط رقابتی بسیار شایع شده است، طبیعتاً به کارگیری آنها برای بررسی سمت و سوی حرکت بازار مناسب است اما نکته‌ای که برخی از تحلیل‌گران استراتژیک از آن غافل‌اند آن است که استراتژی شرکت محکوم به تبعیت از روند ناما نیست! و می‌تواند به گونه‌ای عمل کند که قوانین ساختاری آن روند بر عملکرد بنگاه تأثیر نداشته باشد. روند ناما عمولاً افق زمانی محدودی را ترسیم می‌کند و شوک‌های بازار (ناشی از تغییرات ساختاری آن) عمولاً در این نمودارها مشخص نیست پس باید بر اطلاعات حاکی از ادامه وضعیت موجود با الگوی مشخص شده در نمودارهای روند ناما بیش از حد تکیه کرد. قانون گذاری جدید، نوآوری تازه و تغییرات تکنولوژیک از جمله مواردی هستند که می‌تواند الگوی مداوم بازار که در نمودارهای روند ناما نشان داده شده است را به سرعت و راحتی بر هم زنند. روند ناما عمولاً تغییرات بازار را بسیار دیرنشان می‌دهند پس شرکت ایشان می‌تواند از این خاصیت استفاده کرده و از عدم تعادل‌های ناشی از به هم خوردن روند بازار، منفعت بسیار حاصل کند. پس استراتژی خوب، از تحلیل روند استفاده می‌کند، اما نه برای تبعیت از آن بلکه با هدف برهم زدن!

۵- آیا استراتژی شما بر بینش‌های ممتاز تکیه دارد؟

داده‌ها در دنیای حاضر فراوان و ارزان هستند و به آسانی می‌توان آنها را به گزارش‌های و تحلیل‌هایی تبدیل کرد که حس مثبت برخورداری از اطلاعات استراتژیک را در مدیران ارشد ایجاد کند. اما اغلب اینها اطلاعات مزاحمی هستند که برای رقبا نیز به آسانی قابل دستیابی است و کارکردشان تنها در مختلط ساختن تفکر تحلیلی صحیح برای استراتژی گذاری است و مانند پارازیت، علامت (سیگنال)‌های مهم و تاثیرگذار را در زیر خود مدفون می‌کنند. مثلاً در زمانی که امکان ذخیره موسیقی بر روی لوح‌های فشرده به وجود آمد، امکان تبادل فایل‌ها از راههای دیگر و از طریق اینترنت و ... در افق دید قرار

جدا می‌کند. مثلاً در برخی از بازارها، مولفه صرفه به مقیاس از اهمیت بالایی در کاهش قیمت تمام شده برخوردار است، پس تولیدکنندگانی که از این مزیت موقعیتی بهره می‌برند، جایگاه خود را در سهم بازار حفظ خواهند کرد و دیگرانی که واجد آن نیستند از توان چندانی برای رقابت با آنها برخوردار نخواهند بود.

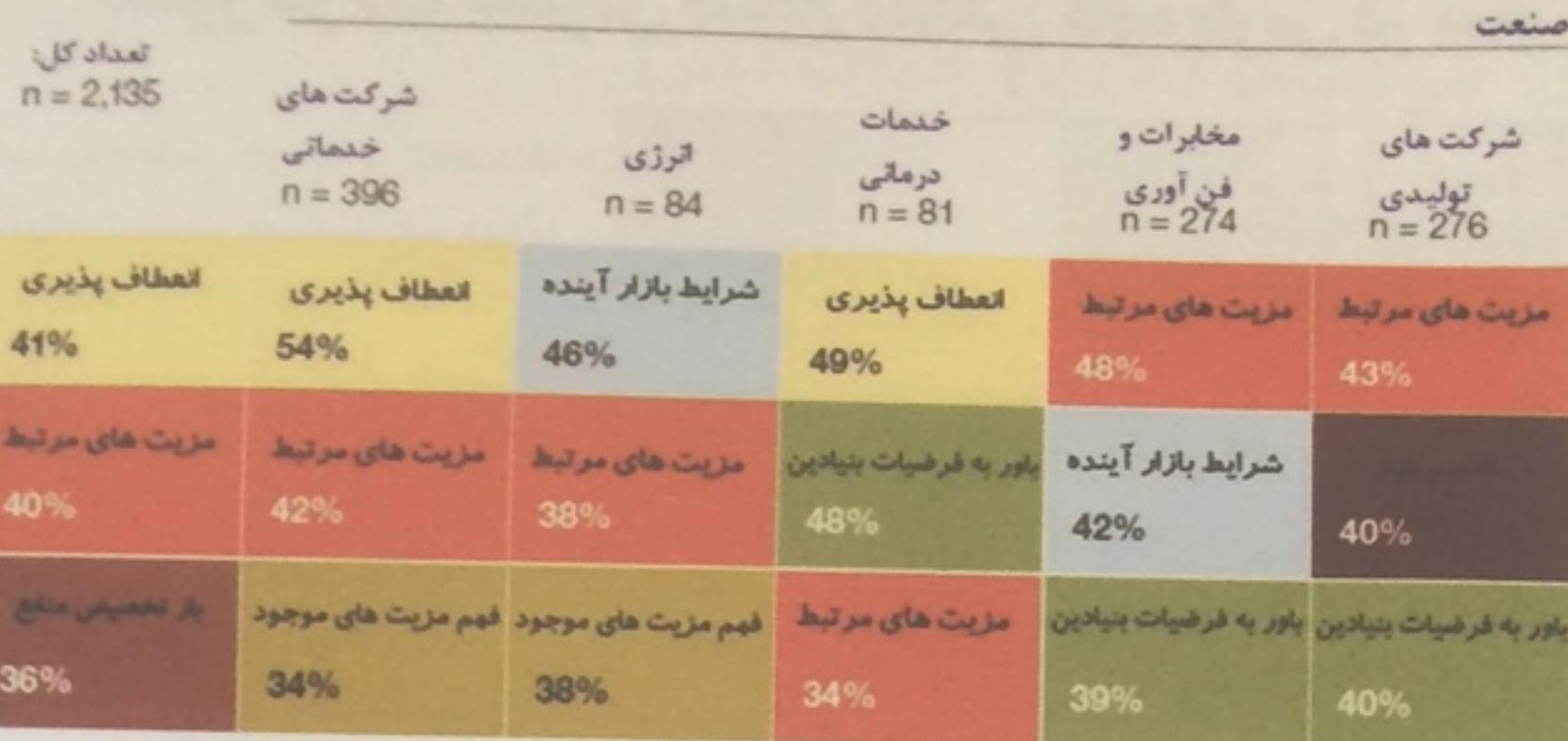
استفاده از این نوع مزیت برای ایجاد و حفظ سهم بالا از بازار ضروری است اما باید توجه داشت که ساختار بازار محکوم به دگرگونی است و بروز یک تغییر سریع در قانون گذاری یا تکنولوژی و امثال آن می‌تواند به سرعت و به میزان زیاد آن را تغییر دهد لذا بنگاه باید بتواند مزیت‌های بالقوه انعطاف‌پذیر با تغییرات ساختار بازار را در خود ایجاد و نگهداری نماید. برای برنامه‌ریزی بهره‌گیری از مزیت‌های موقعیتی شناخت ساختار بازار، رفتار و عملکرد آن ضروری است و طبیعتاً میزانی از استراتژی شرکت باید بر مزیت‌های موقعیتی بنا شده باشد اما این مزیت‌ها باید همگام با تغییرات بازار از قابلیت تکامل و تغییر آنی یا تدریجی برخوردار باشند.

قابلیت‌های ویژه دومین منبع از مزایای رقابتی سازمان هستند، مزیت‌هایی مانند برخورداری از منابع مالی، پشت‌ها و غیره، اینها مزیت‌های قابل خرید و فروش‌اند و بنگاه می‌تواند با سرمایه و سیاست گذاری آنها را تامین کند، نوع دیگر از قابلیت‌های ویژه، مزیت‌هایی خاصی است که چندان قابل خرید و فروش نیست و سازمان می‌تواند با اتکا به آنها در خود تمایزات لازم با دیگر رقبا را ایجاد کند.

قابلیت نوآوری، برخورداری از کانال‌های توزیع یا تامین مناسب و حمایت اثربخش ذینفعان سازمان و ... از نوع مزیت خاص هستند

متاسفانه سازمان‌ها عمولاً در ایجاد و توسعه قابلیت‌های ویژه سهل‌انگاراند در حالی که قسمت عمده تمایزات رقابتی سازمان بر مبنای قابلیت‌های ویژه ساخته می‌شوند. البته در صورتی استراتژی‌های سازمان می‌تواند برای این قابلیت‌های تکیه کند که در داخل سازمان به وفور و در خارج از آن به ندرت یافت شوند و قابلیت تقلیدپذیری کمتری داشته باشند. استراتژی‌هایی که بر پایه مزیت‌های رقابتی اندک و غیریکپارچه باشند باشند محکوم به شکستند پس در هنگام ارزیابی مزیت‌های رقابتی، ضریب بالایی را برای ارزیابی میان همپوشانی آنها و انعطاف‌پذیریشان

کدام یک از حوزه‌های استراتژی، بیشترین تاثیر را بر عملکرد سازمانی شما دارد

انتظار ما از استراتژی:

- ایجاد تعادل میان ثبات و تغییر
- غلبه بر شرایط آینده بازار
- تکید بر توسعه مزیت‌های جدید
- به فرضیات بنیادین
- فراموشی از شناخت کامل از شناخت ارزش افزای ترین حوزه‌ها
- برای باز تخصیص منابع اصلی
- مزیت‌های رقابتی موجود
- بر مبنای تقسیم بازار

بدنه سازمان در انجام استراتژی‌ها اطمینان حاصل کنند.

۱۰- آیا استراتژی را به برنامه اقدامات ترجیمه کرده‌اید؟

برای اجرای هر استراتژی جدیدی ضروری است که بدانیم از چه موقعیتی به سمت چه موقعیت دیگر در حرکتیم و باید تمامی نیازمندی‌های این مسیر را مشخص کنیم و اطمینان بیابیم که همه کارکنان سازمان نقش خود را در این حرکت دریافته‌اند و بر مبنای آن عمل خواهند کرد. این مفهوم ترجیمه استراتژی به اقداماتی است که می‌تواند ماهیت پروژه‌ای یا فرایندی داشته باشد. در نهایت باید اطمینان حاصل کنیم که فرایند تخصیص منابع سازمان ما کاملاً با استراتژی‌ها و برنامه دستیابی به آن منطبق است توجه داشته باشید که استراتژی از جنس تغییر است پس کلیدی‌ترین افراد را در موقعیت‌های مهم این تغییر قرار دهید و با ارزش‌ترین منابع سازمان را به آن اختصاص دهید.

گروه مشاوران مکنزی پس از ارزیابی استراتژی‌های ۲۱۳۵ شرکت، از آنها خواسته است تا اولویت‌های مورد نظرشان را از حیث اثرگذاری استراتژی در حوزه‌های گوناگون مشخص کنند که نتایج آن در نمودار زیر خلاصه شده است. این آمارها نشان می‌دهد با توجه به دگرگونی بازارهای فعلی، ایجاد تعادل میان ثبات در مقاصد و اعطاف‌پذیری و توسعه مزیت‌های رقابتی، مهم‌ترین اولویت‌های مدیران از یک استراتژی خوب است. ✕

(مخصوصاً جمع) و اعتباری‌خشی بیش از حد به یک ایده به خاطر آنکه ایده‌پرداز آن فرد معتبری بوده است و ... خطاهای شناختی هستند که بسیاری از استراتژی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها به آنها آلوهاند.

متاسفانه استراتژی‌ها از پتانسیل زیادی برای آلوهه شدن به خطا برخوردارند چون تصمیمات استراتژیک در فضایی مبهم و پیچیده شکل می‌گیرد و اتخاذ صحیح آنها احتیاج به خبرگی زیاد خواهد داشت.

۹- آیا برای عمل به استراتژی، اتفاق نظر وجود دارد؟

این تست نه برای ارزیابی خروجی استراتژی بلکه برای بررسی آن است که به چه میزان بر جاری‌سازی استراتژی در شرکت سرمایه‌گذاری کرده‌اید. در سازمان‌ها بسیاری از استراتژی‌های خوب به این دلیل شکست می‌خورد که از اقناع و اعتقاد لازم برخوردار نیستند مخصوصاً وقتی که این بی‌اعتقادی در هرم بالای سازمان نمایان باشد. توجه داشته باشید وجود یک یا دو مدیر بی‌اعتقاد به استراتژی در بدنه سازمان کافی است تا آن را در نطفه به شکست بکشانند.

مدیران ارشد سازمان نباید بعد از شنیدن یک ارائه زیبا از جانب مدیر استراتژی سازمان احساس خوشایند گرمی ناشی از اطمینان خاطر را تجربه کنند بلکه باید فضایی را فراهم سازند که به صورت دائمی نحوه به کاریست استراتژی در تصمیمات روزمره سازمان مورد پرسش قرار گیرد و به صورت مداوم از وجود عزم و اراده در

استراتژی را بیشتر کنید، انعطاف‌پذیری آن کاهش می‌یابد و بالعکس. این تضاد یکی دیگر از چالش‌های بنیادین استراتژی است و انتظار خوب باید از قابلیت ایجاد توازن میان این دو برخوردار باشد.

کلید حل این معما توجه به این مساله است که استراتژی تنها محدود به شناخت چگونه رقابت کنیم" و "کجا رقابت کنیم" نیست بلکه مولفه "کی رقابت کنیم" نیز بسیار مهم و اثرگذار است. تعهد بیش از حد به دست‌یابی زودهنگام به مقاصد استراتژیک ما را فضای تاریک عدم قطعیت‌ها فروخواهد برد و تاخیر در انجام استراتژی نیز خطرناک است زیرا فرصت‌ها فرار هستند و رقبا نیز می‌توانند اثر مزیت‌هایی که بر آنها سرمایه‌گذاری کرده‌ایم را ختنی کنند.

انعطاف‌پذیری در انجام استراتژی این قابلیت را برای سازمان شما ایجاد می‌کند که بتوانید بر مبنای آنالیز ریسک بررسی موازنه میان مخاطرات و بازدهی فرصت‌ها، بهترین تاکتیک را به کار گیرید. استراتژی خوب بر انجام دفعی تعداد محدودی از تصمیمات مهم در سازمان تعهد ایجاد می‌کند و سازمان را در تحرک بین تاکتیک‌های مختلف در طول زمان آزاد و مخیر می‌گذارد.

۸- آیا استراتژی شما به خطا آلوهه نشده است؟

بسیار محتمل است اگر تصور کنید از استراتژی غلبه بر بازار خوبی برخوردارید در حالی که مطلقاً اینطور نیست! در برخی از موارد دلیل این اشتباہ در استراتژی‌گذاری مربوط به عواملی است که خارج از کنترل شما است و بر استراتژی شما اثر می‌گذارد اما در بسیاری از تجربیات، تفکر تحلیلی پرایهای موجب ناکارآمدی استراتژی شما شده است.

رفتار شناسان اقتصادی مشخصه‌های مهمی از سیستم تصمیم‌گیری مغزی ما را شناسایی کرده‌اند که مانع از آن می‌شود که بتوانیم تصمیمات صحیحی را در حوزه کسب‌وکار اتخاذ کنیم. خوش‌بینی بیش از حد به اتفاق افتادن رویدادهای خوشایند و اثربخشی استراتژی‌ها، رایج‌ترین خطای ادراکی است که معمولاً از اعتماد بیش از حد مابه توانمند در پیش‌بینی و قابلیت‌هایمان نشأت می‌گیرد. ترس زیاد از شکست و ریسک‌پذیری ناکافی، اعتماد و انتکای بیش از حد پر اطلاعاتی که ممید نصیم ماستند، تبعیت بی‌دلیل از دیگران